

Άγιος Αθανάσιος ο Γ΄, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (†1654)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Γεννήθηκε στην Αξό Μυλοποτάμου της Κρήτης το 1580 από ευσεβείς γονείς. Ονομαζόταν Αλέξιος Πατελλάρος η Πατελλάριος και ήταν υιός του ευγενούς

νομικού Γεωργίου. Έλαβε ανώτερη μόρφωση. Γνώριζε ελληνική και λατινική φιλολογία και γλώσσα. Ήταν φιλόσοφος, ποιητής και ιεροκήρυκας. Νέος εκάρη μοναχός στο Σιναϊτικό Μετόχι της πατρίδος του και έλαβε το όνομα Ανανίας.

Μετά τον θάνατο των γονέων του ήλθε στο Άγιον Όρος. Εγκαταστάθηκε στην περιοχή της μονης Παντοκράτορος και έκτισε κελλί, στο οποίο αργότερα έζησε ο στάρετς Παΐσιος Βελιτσκόφσκυ (+1794) με την πρώτη μικρή συνοδεία του, που κατόπιν ίδρυσε τη σκήτη του Προφήτη Ηλία.

Αναχωρώντας από τον ιερό Άθωνα επισκέφθηκε τα Ιεροσόλυμα, τις μονές της Παλαιστίνης, το Σινά και την Κρήτη. Διέπρεψε για την αυστηρότητα της ζωής του. Ήταν άνθρωπος της σοφίας και της δράσεως. Διακρίθηκε ως γλωσσομαθής και μεταφραστής. Μετέφρασε μέρος της Αγίας Γραφής στη νεοελληνική. Μετάφρασή του από το Ψαλτήριο βρίσκεται στη μονή Ιβήρων. «Εσχόλαζε περί την ανάγνωσιν και μελέτην της Ιεράς γραφής, και εκήρυττε τον λόγον του Θεού μετά πολλού ζήλου, και χριστιανικής αγάπης» Εργάσθηκε πολύ για την εκκλησιαστική παιδεία των σλαβικών χωρών και κοπίασε ιεραποστολικά στη Βλαχία και Μολδαβία. Χειροτονήθηκε ιερέας και ονομάσθηκε Αθανάσιος. Αργότερα έγινε επίσκοπος και το 1631 τοποθετήθηκε μητροπολίτης Θεσσαλονίκης από τον Παρθένιο τον Α΄. Τότε του παραχωρήθηκε και η μονή Βλατέων κατά τον Δοσίθεο Ιεροσολύμων.

Για μικρά διαστήματα, το 1634 και το 1652 διετέλεσε και Οικουμενικός Πατριάρχης. Το 1635 μεταβαίνει στη Ζάκυνθο και κατόπιν συναντάται να παραμένει επί μήνες στη Βενετία. Στη συνέχεια μεταβαίνει πάλι στο Άγιον Όρος, όπου ανεγείρει μεγάλο Κελλί του Αγίου Αντωνίου κοντά στις Καρυές, στη θέση του αρχαίου μονυδρίου του Ξέστου η Ξύστρη, που κατόπιν έγινε η ρωσική σκήτη του Αγίου Ανδρέου, που ανήκει στη μονή Βατοπαιδίου.

Μετά οκταετή περίπου παραμονή του στο παραπάνω Βατοπαιδινό Κελλί του Αγίου Αντωνίου μετέβη στη Μολδαβία και Βλαχία (1643). Μετά από τη δεύτερη πατριαρχία του, το 1653, αναχώρησε για το Ιάσιο και από εκεί στη Μόσχα, όπου παρέμεινε σε διάφορες μονές για εκκλησιαστικές υποθέσεις. Στον τσάρο Αλέξιο Μιχαήλοβιτς δώρισε μεταξύ άλλων μία εικόνα της Θεοτόκου, που φυλαγόταν στη Θεολογική Ακαδημία της Πετρούπολης. Κατά παράκληση του Πατριάρχου Νίκωνος ο Πατριάρχης Αθανάσιος έγραψε «Διάταξιν Αρχιερατικής Ακολουθίας εις την Ανατολήν». Το κείμενο αυτό μεταφράσθηκε στη σλαβονική και διαδόθηκε με τον τίτλο: «Ερμηνεία της Θείας Λειτουργίας». Αυτό αποτέλεσε από τότε το τυπικό της θείας μυσταγωγίας στη Ρωσική Εκκλησία.

Με την εκεί παραμονή του εξέπληξε τους πιστούς για την ταπεινότητα και πραότητα του. Επιστρέφοντας στη Μολδαβία, στη μονή του Αγίου Νικολάου Καλάτσας, από όπου είχε ξεκινήσει, ασθένησε και παρέμεινε για να αναρρώσει στη

μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Λούμπνας της Ουκρανίας. Παρά τις φροντίδες και περιποιήσεις του ηγουμένου Πέτρου Λέβκοβιτς και της συνοδείας του εκοιμήθη εκεί. Οι πολλές μετακινήσεις, θλίψεις και διωγμοί τον είχαν καταβάλει σωματικά. Έτσι στις 5 Απριλίου 1654 γονυκλινώς προσευχόμενος παρέδωσε ειρηνικά το πνεύμα του.

Ετάφη κατά τη συνήθεια της εποχής καθήμενος επί θρόνου μέσα στο Καθολικό της μονης, κάτω από τον άμβωνα. Όταν το 1662 ο μητροπολίτης Παΐσιος Λιγαρίδης, πηγαίνοντας για τη Μόσχα επισκέφθηκε τη μονή, ζήτησε, κατόπιν προτροπής του αγίου που του εμφανίσθηκε στον ύπνο, ν' ανοιχθεί ο τάφος. Το σκήνωμά του βρέθηκε άφθορο και ευδιάζον. Αφού ενημερώθηκε σχετικά το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο μητροπολίτης Κιέβου Ιωσήφ, ετέθη σε λάρνακα και τοποθετήθηκε στον ναό προς προσκύνηση. Στους προσερχόμενους με πίστη πολλά θαύματα τέλεσε. Την 1 Φεβρουαρίου 1662 η Ρωσική Εκκλησία αναγνώρισε επίσημα την αγιότητα του θαυματουργού αγίου Αθανασίου και όρισε να τελείται η μνήμη του στις 2 Μαΐου.

Η μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Λούμπνας, που φιλοξενούσε το τίμιο λείψανο του αγίου το 1917, μετετράπη από το άθεο κουμμουνιστικό καθεστώς σε φυλακή και το 1937 σε στρατόπεδο. Έτσι καταστράφηκε ό,τι είχε σχέση με τη χριστιανική λατρεία. Το ιερό σκήνωμα διασώθηκε θαυμαστά στην αποθήκη ενός μουσείου και το 1990 απεδόθη στην Εκκλησία. «Έκτοτε φυλάσσεται, καθήμενον και ενδεδυμένον τα αρχιερατικά άμφια, εντός ευμεγέθους υαλίνης θήκης εις τον μεγαλοπρεπή Ιερόν Μητροπολιτικόν ναόν του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Χαρκόβου. Πλήθη πιστών συρρέουν διά να προσκυνήσουν τούτο και να επικαλεσθούν τας δραστικές πρεσβείας του Αγίου Αθανασίου».

Το 1993 και το 1995 μεταφέρθηκαν τεμάχια τιμίων λειψάνων και ιερά άμφια του αγίου στη γενέτειρά του, στον εκεί ιερό ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, για να παραμείνουν ως την ανέγερση ναού αφιερωμένου στον άγιο Αθανάσιο. Ασματική ακολουθία του αγίου συνέταξε ο άρχιμ. Κύριλλος Κογεράκης, νυν μητροπολίτης Ρόδου, η οποία πρωτοψάλθηκε στις 21 Αυγούστου 1997.

Πηγή: Μοναχού Μωϋσέως Αγιορείτου, Βατοπαιδινό Συναξάρι

Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος, 2007